

Od uczenia się nauczycieli
przez
Ustawiczne Doskonalenie Zawodowe
do
Tworzenia Społeczności Uczących się

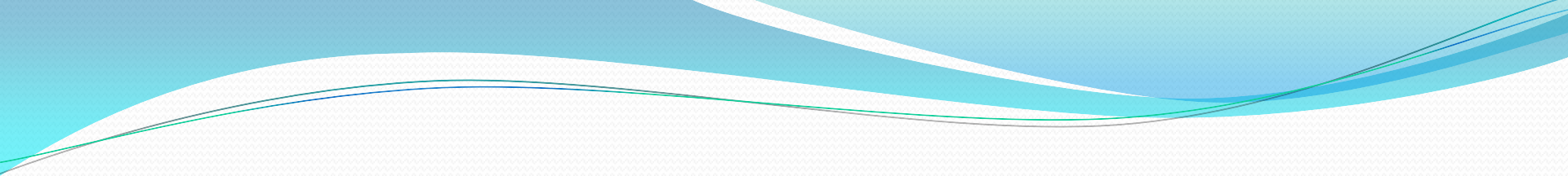
Tworzenie kultury uczenia i nauczania w szkołach

Rudi Schollaert
SESS

Moja historia



- W procesie uczenia się uczniów nauczyciele są najważniejsi
- Nauczyciele jako ucząca się grupa zawodowa
- Od uczenia się nauczycieli do Ustawicznego Doskonalenia Zawodowego
- Od Ustawicznego Doskonalenia Zawodowego do Profesjonalnych Społeczności Uczących się
 - osadzenie Ustawicznego Doskonalenia Zawodowego (CPD) w Profesjonalnych Społecznościach Uczących (PLC)
 - w jaki sposób społeczności uczące się mogą zapewnić trwały rozwój szkoły.



‘Jedynym decydującym czynnikiem, który wpływa na ucznia, nie jest program nauczania, ani podręcznik, ani też metoda nauczania, czy organizacja pracy szkoły, ale osoba nauczyciela’

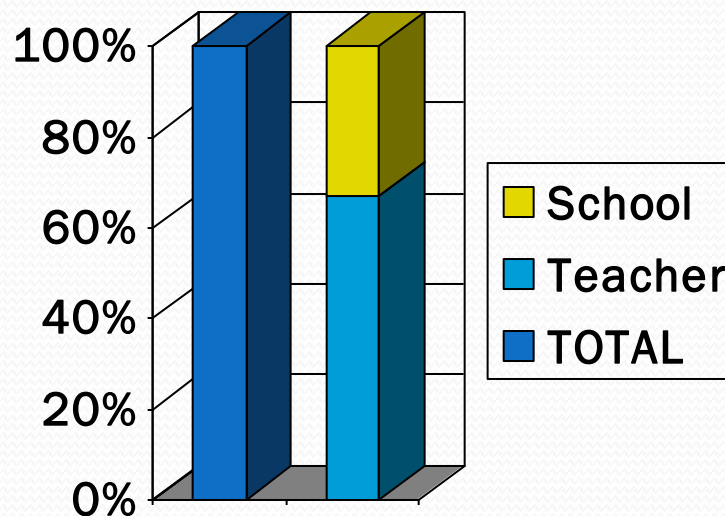
(Andy Hargreaves 1994)

Wpływ nauczyciela na proces uczenia się uczniów (Haycock 1998)

Roczny postęp %	
Przeciętny nauczyciel	34%
Najbardziej skuteczny nauczyciel	53%
Najmniej skuteczny nauczyciel	14%
Nieformalne nauczanie	6%

Wpływ nauczyciela a wpływ szkoły

- Postępy w procesie uczenia się zależą od
- Nauczyciela 67%
- Szkoły 33%



Nauczyciel jako:

Rzemieślnik



Wykonawca



Profesjonalista



Nauczyciele jako profesjonaliści

- Ekspert w zakresie przedmiotu
- Ekspert w zakresie uczenia się
 - facylitator uczenia się
 - wzór do naśladowania
 - uczący się ekspert
- Ekspert ds. edukacji, autorytet, adwokat i rozmówca
 - rodzice, społeczność, władza
- Względna autonomia
- Odpowiedzialność
 - Zewnętrzna – wertykalna
 - Wewnętrzna - horyzontalna

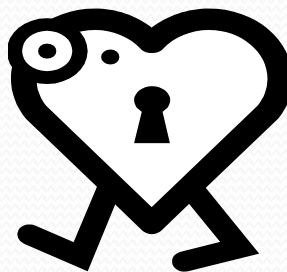
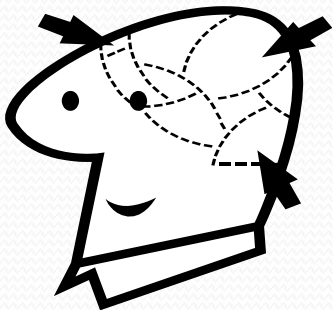




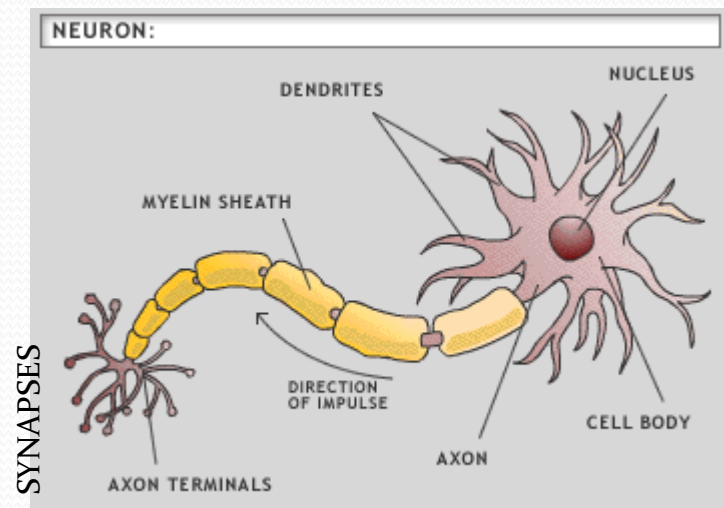
- Czym jest uczenie się?
- W jaki sposób się uczymy?



Uczenie się

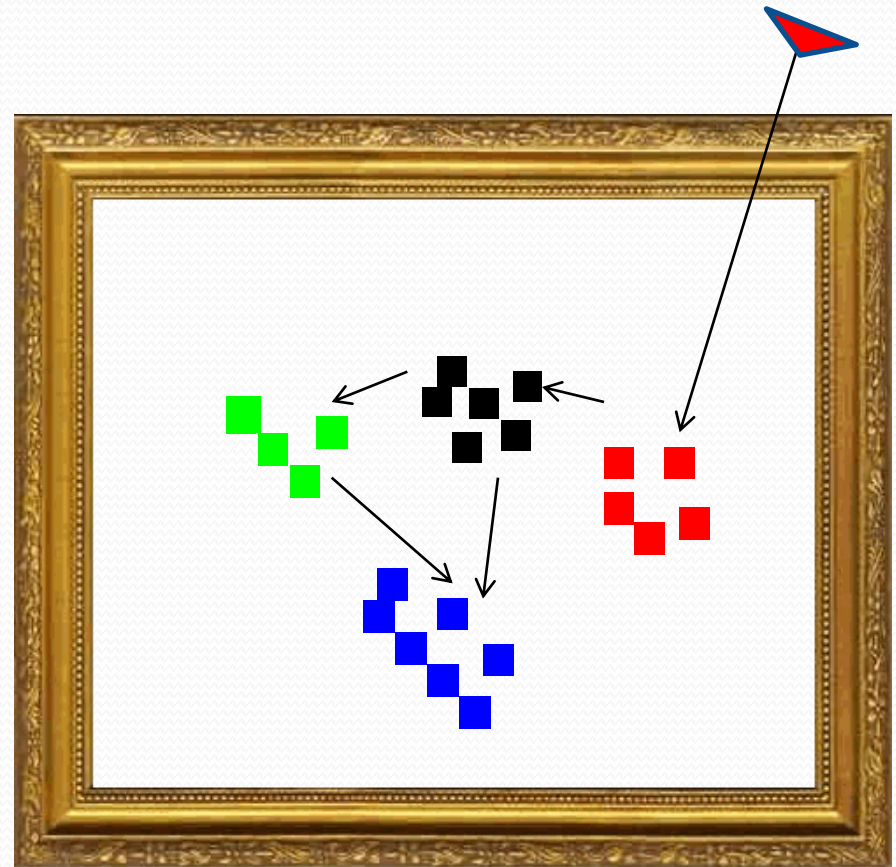


Umysł jako narzędzie w procesie uczenia się



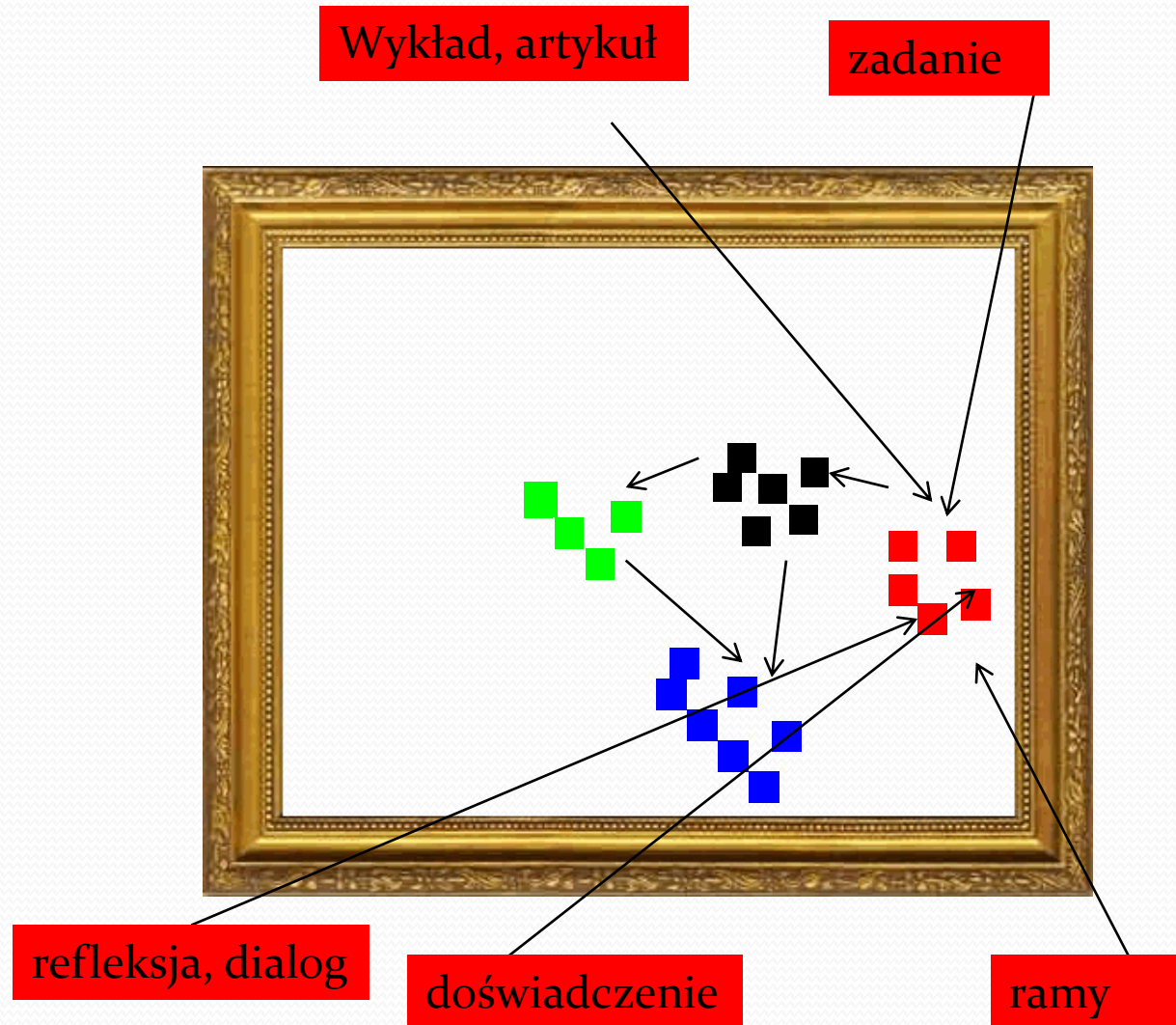
Istota uczenia się

- Dane na wejściu
- Łączenie
- Grupowanie
- Organizowanie
- Strukturalizowanie
- Poszukiwanie sensu
- Nadawanie znaczenia



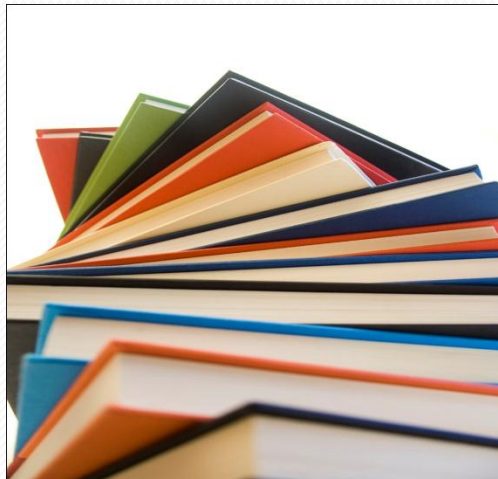
Istota uczenia się

- Liczne impulsy
- Przetwarzanie
- Odświeżanie
- Pogłębianie
- Zakorzenienie
- Osadzenie
- Konstrukcja



- W jaki sposób proces uczenia się nauczycieli jest podobny do uczenia się uczniów?

- W jaki sposób proces uczenia się nauczycieli różni się od uczenia się uczniów?



Samokształcenie

Uczenie się
nauczyciela

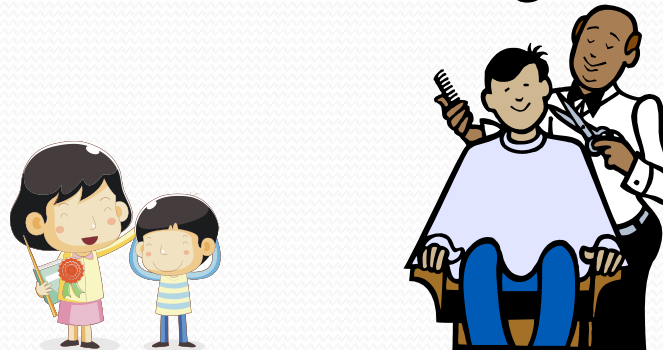
- Nikt nie nauczy się za ciebie



- Nauczyciel ekspertem uczenia się

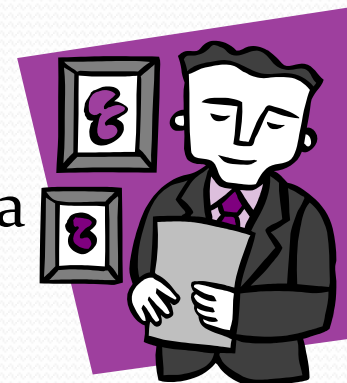


- Nie ma dróg na skróty



- Własność: moja nauka

↓
Konstrukcja



Gotowe materiały



WYNAJDYWANIE KOŁA NA NOWO

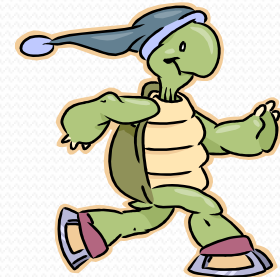
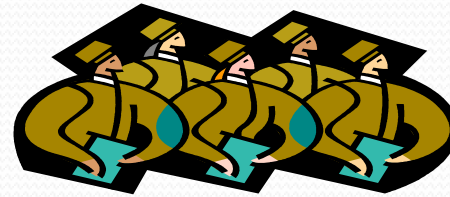


Indywidualne różnice

Różnorodność uczenia się

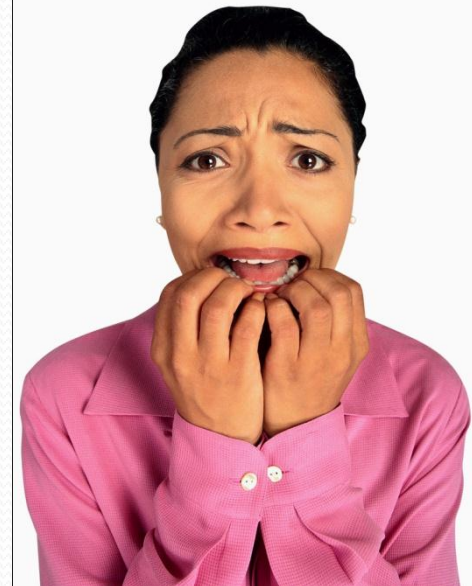
Uczenie się
nauczyciela

- Proces niejednolity
- Różne punkty wyjścia
- Różne tempo
- Ludzie chcą wybierać
- Nie ma dróg na skróty



Wcześniejsza wiedza i przekonania

- Uczenie się nowych kompetencji
- Oduczanie się – gubienie przekonań
- Zagrożenie (zawodowej) tożsamości
- Przejściowy brak kompetencji
- Opór



Konstruowanie wiedzy

- Dekonstrukcja & rekonstrukcja
- Nadawanie znaczenia
- Wspólne znaczenia
- Refleksja & działanie
 - Zasady & teoria vs praktyka
 - Materiał dowodowy



BRAK CZASU!

Uczenie się
nauczyciela

- Szacunkowa roczna liczba godzin kształcenia zawodowego przypadająca na nauczyciela w twoim kraju
= godzin
- Szacunkowa roczna liczba godzina dla ucznia przypadająca w twoim kraju
= godzin
- Potencjalna liczba godzin uczenia się przypadająca w roku na jednego nauczyciela
= godzin

**Ustawiczne kształcenie zawodowe
to zdobywanie nowej wiedzy podczas pracy**

Jak uczenie się nauczyciela wpływa na uczenie się uczniów

SL

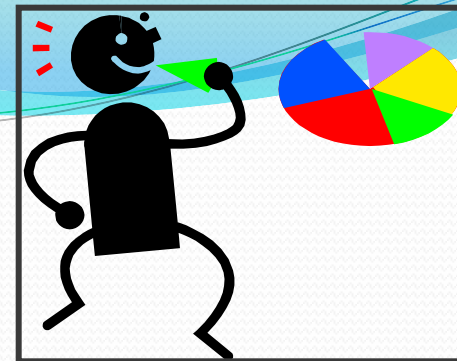
- Czego muszą się uczyć uczniowie?

- Co musimy robić, aby wspierać uczniów?

TL

- Czego musimy się uczyć, aby móc im pomóc?

Potrzeby edukacyjne ucznia



Zaspokojenie potrzeb wszystkich

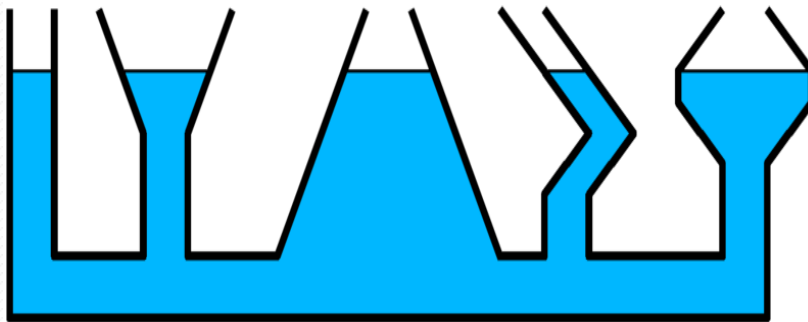
- ☐ Nie ma dwóch takich samych umysłów
- ☐ Modele mentalne
 - Subiektywny
 - Selektywny
 - Różnorodny
- ☐ Różnorodność podejścia

Zaspokojenie potrzeb jednej osoby

- ☐ Uczący się nie dzieli się na oddzielne części
- ☐ Połączenia między obszarami wiedzy
- ☐ Różne kierunki
- ☐ Różne konteksty
- ☐ Integracja wiedzy i umiejętności

Implikacje dla szkół & nauczycieli

- Nauczyciele muszą współpracować
- Nauczyciele muszą się wspólnie uczyć
 - Uczenie się = budowanie znaczenia
 - Wspólne uczenie się = budowanie wspólnego znaczenia



Po co wspólnie pracować i uczyć się? Czynniki wiążące nauczyciela i szkołę

- Wymagane kompetencje nie występują u jednej osoby
- Rzeczywistość jest zbyt skomplikowana dla jednej osoby
- Pokonanie osamotnienia
- Tworzenie wspólnego znaczenia
- Systemowe myślenie: jaki jest mój wkład w tworzenie całości?



Ustawiczne Doskonalenie Zawodowe to....

- Więcej niż edukacja i szkolenia nauczycieli
- Proces uczenia się nauczyciela
 - ❑ nauczyciele to uczący się eksperci
- *Uczenie się przez całe życie* w zawodzie nauczyciela
- ... i szkoły
 - ❑ szkoły są organizacjami uczącymi się
par excellence, ponieważ proces uczenia się stanowi ich podstawową działalność

Instytucjonalne uczenie się

- Więcej niż suma indywidualnych procesów uczenia się
- Współtworzenie komplementarnej wiedzy
- Nadawanie wspólnego znaczenia
- Osadzenie w celu uzyskania trwałego rozwoju
 - w kulturze szkoły
 - w strukturze szkoły

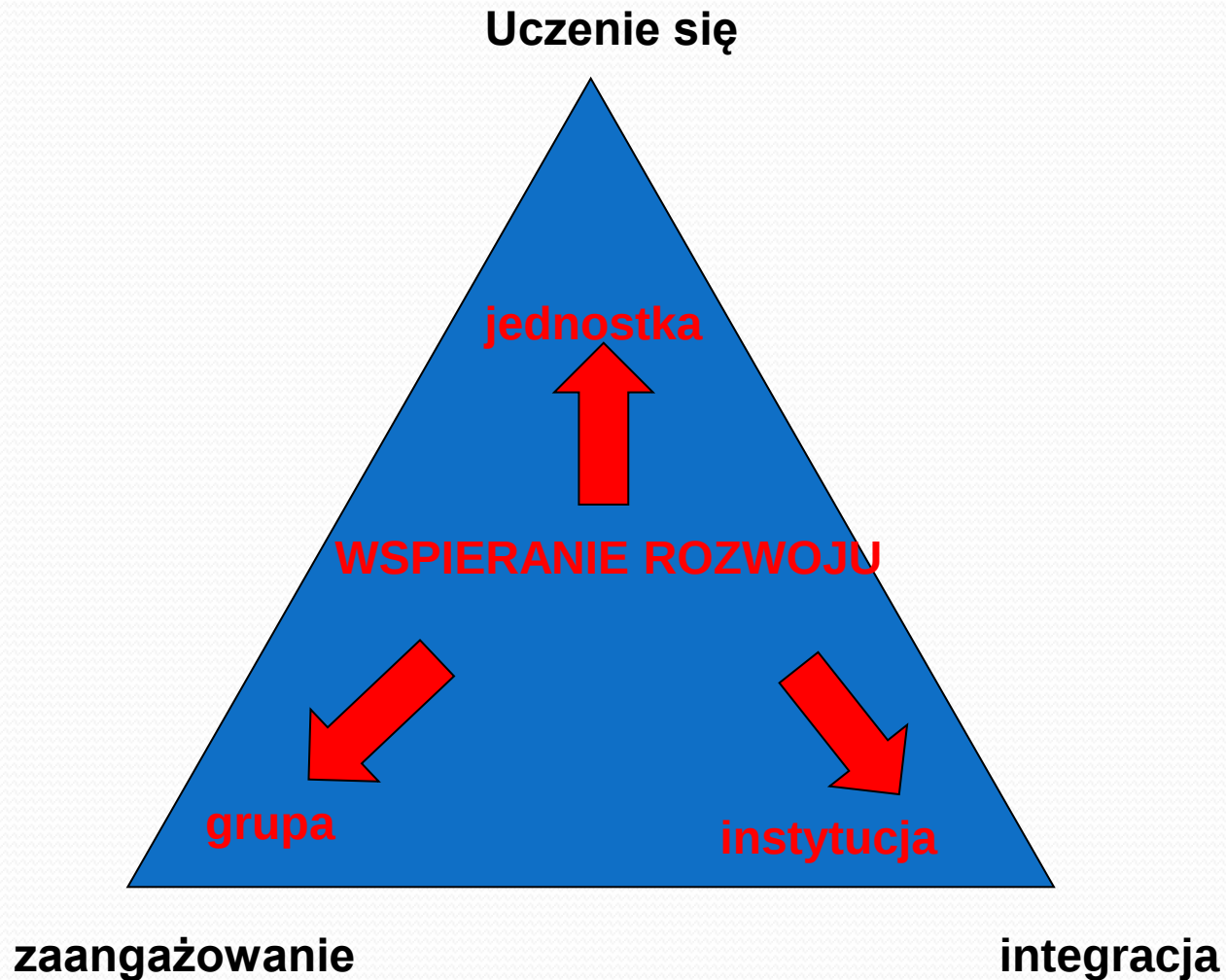
Ustawiczne doskonalenie zawodowe: Uczenie się i podejmowanie działań

- Masa krytyczna
- Standardowa praktyka
- Wdrażanie

Tworzenie środowiska do nauki

- Treści uczenia się
 - Raczej koncepcyjne niż rzeczowe
- Proces uczenia się
 - Raczej konstruktywne zdobywanie wiedzy niż bierne odtwarzanie
- Atmosfera nauki
 - Bezpieczeństwo i eksperymentowanie
- Komfort nauki
 - Infrastruktura i materiały

Wspieranie ustawicznego doskonalenia zawodowego przez Profesjonalne Społeczności Uczących się



Zawodowy i instytucjonalny rozwój szkół jako profesjonalnych społeczności uczących się

UCZENIE SIĘ	ZAANGAŻOWANIE	INTEGRACJA
■ nikt nie nauczy się za ciebie	■ wspólna praca i uczenie się w zespołach	■ osadzenie w kulturze szkoły
■ uczenie się to budowanie wiedzy	■ pielęgnowanie różnorodności	■ osadzenie w strukturze szkoły
■ uczenie się to proces emocjonalny	■ tworzenie wspólnych znaczeń	■ efektywne środowisko uczenia się
■ uczenie się wymaga wsparcia specjalisty	■ systemowe myślenie	■ wewnętrzne wsparcie
■ refleksja nad podejmowanymi działaniami	■ zaangażowanie dyrektora szkoły	■ zewnętrzna i wewnętrzna odpowiedzialność

Definicja (PLC)

Profesjonalnej Społeczności Uczących się

‘Profesjonalne Społeczności Uczących się tworzą sieci w celu wykonywania tego, co sugeruje ich nazwa- uczenia się z praktyki. Społeczności PLC spotykają się regularnie, a ich spotkania poświęcone są pracy ucznia i procesu uczenia się ucznia. Spotkania często przebiegają wg protokołu, który jest gwarancją, przemyślanej i prowadzonej na temat, debaty.’

Nancy Fichtman Dana & Diane Yendoll-Hoppey (2008)

Cech społeczności PLC

J. Warren Little (2006)

- *Wspólne cele i wartości*
- *Skupienie się na procesie uczenia się ucznia*
- *Skoordynowane działania wspierające i doskonalące proces uczenia się ucznia*
- *Dialog oparty na rozważaniach*
- *Wspólny wpływ na decyzje dotyczące programu nauczania*

Strzeż się samozadowolenia!

NADAWANIE ZNACZENIA



NADAWANIE SENSU

To uczący
się

To rodzice

Idźcie nam
świetnie

To pogoda

To rząd



To
dyrektor

To
społeczeństwo

WSPÓLNE ZNACZENIE



WSPÓLNY SENS

NIE

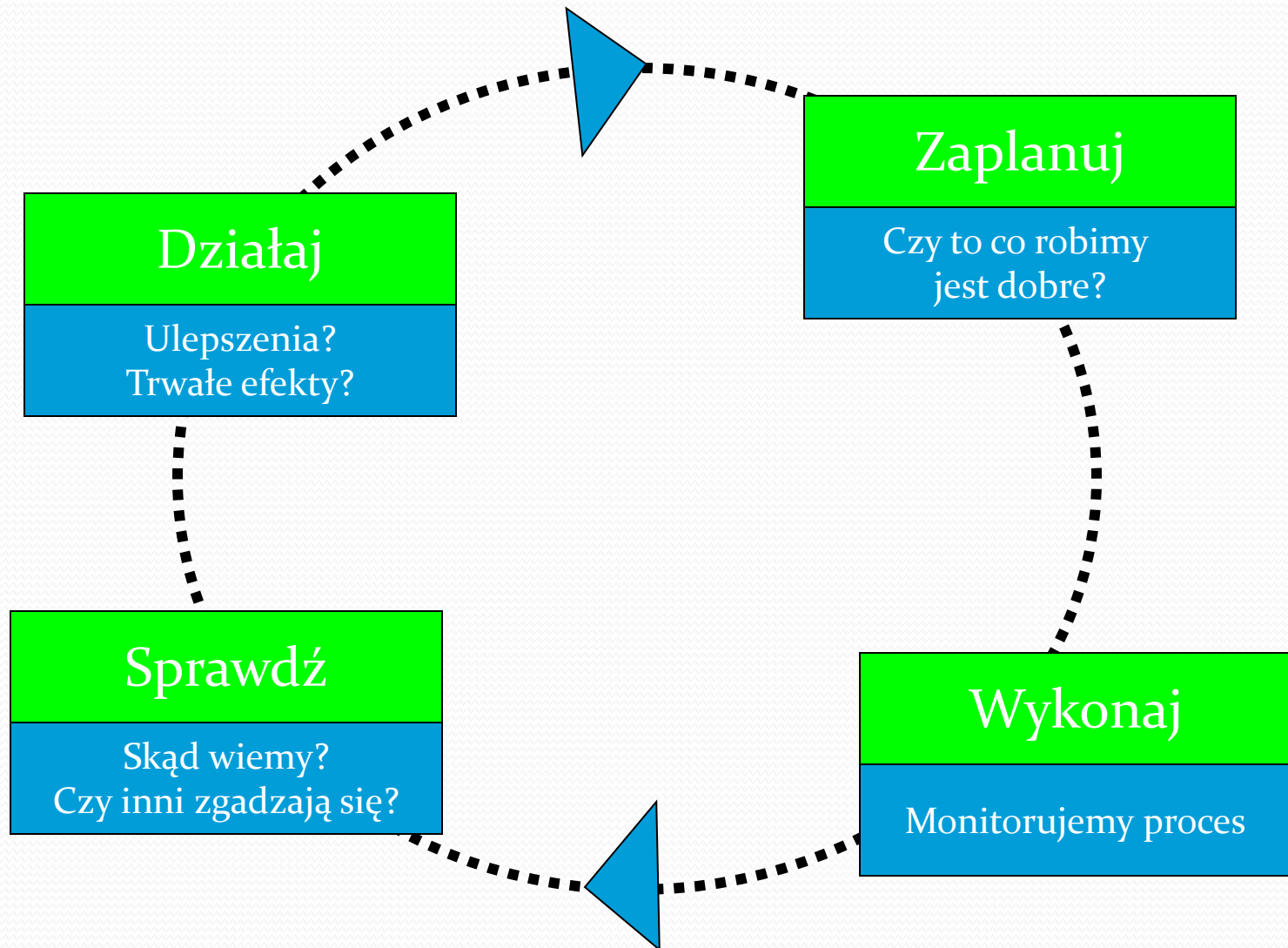
- Instynktowne odczuwanie
- Zdrowy rozsądek
- Niepotwierdzone wyjaśnienia
- Niezależność zawodowa
- Zaaranżowana zbiorowość

ALE

- Materiał dowodowy
- Zbiorowy profesjonalizm
- Odpowiedzialność horyzontalna



Cykl Deminga



Co stoi za społecznościami PLCs +

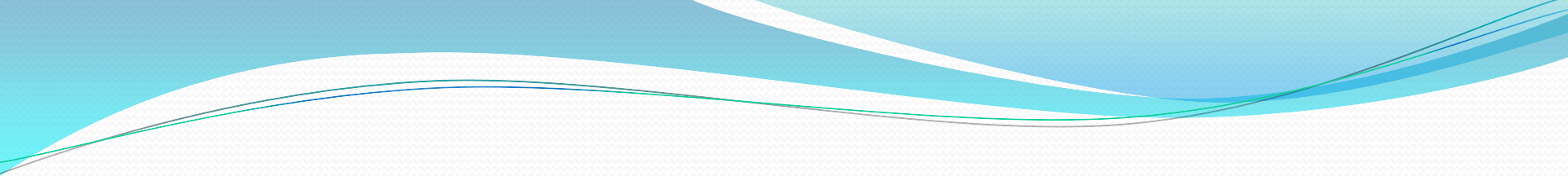


- Wspólna nauka i
 - działanie na tej podstawie
 - zaangażowanie masy krytycznej
 - osadzenie w kulturze i strukturze
 - zapewnienie trwałości



Wspólna praca i uczenie się

- Obserwacja lekcji kolegów i koleżanek
- Udzielanie i otrzymywanie informacji zwrotnej
- Wzajemne wskazówki
- Wspólne planowanie lekcji
- Mentorowanie nauczycielom - nowicjuszom
- Wspólna ocena pracy uczniów
- Wspólne refleksje
- Systematyczny proces oparty na ustalonych zasadach
- Analiza przeprowadzonych działań
- Dokumentowanie tej analizy
- Wsparcie ze strony krytycznego zewnętrznego przyjaciela



« Doskonalenie szkoły wychodzi najlepiej, gdy jasno sprecyzowany i praktyczny cel rozwoju jest związany z pracą nad wewnętrznymi warunkami panującymi w szkole. »

D. Hopkins

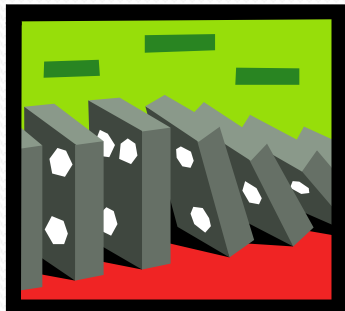
Warunki szkolne

BUDOWANIE KOMPETENCJI

- kompetencje



- pośrednictwo



BUDOWANIE SPÓJNOŚCI

- współpracujące osoby



- spójność idei



Korzyści

- Stworzenie kultury
 - współpracy
 - refleksji
 - dialogu zawodowego
- Zbudowanie struktury
 - „uwolnienia” personelu
 - procedur
 - planowania przyszłości
 - odpowiedzialności
- Odcięcie dróg prowadzących do regresji
- Budowanie na podstawie istniejącej wiedzy, umiejętności i struktur
- Zapewnienie możliwej do przekazania wiedzy, umiejętności i struktur
- Osadzenie w planie rozwoju szkoły i planie rozwoju zawodowego